

Asia: UM012:00/2022

Luonnos hallituksen esitykseksi Euroopan unionin tilapäisestä matkustusasiakirjasta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Ulkoministeriö pyytää lausuntoa hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi Euroopan unionin tilapäisen matkustusasiakirjan laatimista ja päätöksen 96/409/YUTP kumoamista koskevan direktiivin (EU) 2019/997 (jäljempänä direktiivi).

täytäntöönpanosta.

Kasvo- tai valokuvan käyttötarkoitus

Direktiivin 15 artiklassa säädetään henkilötietojen suojasta. Artiklan mukaan direktiivin soveltamiseksi käsiteltäviä henkilötietoja, mukaan lukien 4 artiklan 2 kohdassa tarkoitettu hakijan kasvokuva tai valokuva, saa käyttää ainoastaan hakijan henkilöllisyyden todentamiseen 4 artiklassa säädetyn menettelyn mukaisesti, EU:n tilapäisen matkustusasiakirjan yhtenäisen tarran painamiseen eli tarran yksilöintivaiheen tulostamiseen ja kyseisen hakijan matkustamisen helpottamiseen. Henkilötietojen suojan näkökulmasta on tarpeellista, että edellä mainittu kasvokuva tai valokuvia koskeva käsittelyn rajoitus sisällytettäisiin ehdotetun lain 3 luvun säännöstekstiin.

Rekisteröidyn oikeus päästä tietoihin

Direktiivin 15 artiklan 2 kohdan mukaan hakijalla, jolle on myönnetty EU:n tilapäinen matkustusasiakirja, on oikeus tarkistaa EU:n tilapäisen matkustusasiakirjan sisältämät henkilötiedot ja tarvittaessa pyytää, että ne oikaistaan myöntämällä uusi asiakirja, sanotun kuitenkaan rajoittamatta asetuksen (EU) 2016/679 soveltamista.

Direktiivistä ei käy ilmi, että sen 15 artiklan perusteella olisi tarkoitus säätää tarkemmin tietosuoja-asetuksen 15 artiklan mukaisen rekisteröidyn oikeuden käyttämisestä tietosuoja-asetusta täydentäen. Lakiehdotuksen perusteluissa on kuitenkin omaksuttu kanta, jonka mukaan siinä säädettäisiin menettelystä koskien tietosuoja-asetuksen 15 artiklan mukaisen oikeuden toteuttamista.

Tietosuoja-asetuksen 15 artiklan mukaan rekisteröidyllä on oikeus saada rekisterinpitäjältä vahvistus siitä, että häntä koskevia henkilötietoja käsitellään tai että niitä ei käsitellä, ja jos näitä henkilötietoja käsitellään, oikeus saada pääsy tietoihin. Tietosuoja-asetuksen 16 artiklassa säädetään oikeudesta tietojen oikaisemiseen. Direktiivin 15 artiklan 2 kohta sen sijaan käsittelee menettelytapaa, joka tarkoittaa tilapäisen matkustusasiakirjan hakijan oikeutta saada matkustusasiakirja tarkastettavaksi ja korjatuksi, jos hän havaitsee siinä virheitä.

Direktiivin 15 artiklan 2 kohdassa määritelty matkustusasiakirjan hakijan oikeus tarkastaa matkustusasiakirjan oikeellisuus ja saada tarvittaessa uusia asiakirja ei rajoita tietosuoja-asetuksen soveltamista. Tietosuoja-asetuksen 15 artikla ja direktiivin 15 artiklan 2 kohdan mukaiset oikeudet ovat siten rinnakkaisia, eivätkä päällekkäisiä oikeuksia.

Silloin kun rekisteröity haluaa käyttää oikeuttaan saada pääsy ulkoministeriön käsittelemiin henkilötietoihin, hänen tulee tehdä tarkastuspyyntö rekisterinpitäjälle, eli ulkoministeriölle. Rekisterinpitäjä voi antaa rekisteröidylle muiden tietojen ohella jäljennöksen ulkoministeriön asianhallintaan lakiehdotuksen 22 §:n mukaisesti tallennetusta tilapäisestä matkustusasiakirjasta.

Huhtiniemi Heikki
Tietosuojavaltuutetun toimisto - Tietosuojavaltuutetun toimisto